

Tragedia Efesului

5 septembrie 2004

Gili Cârstea

O avertizare despre ce se întâmplă atunci când nu dorim să înaintăm în slava crescândă a unei solii.

„Dar ce am împotriva ta, este că ți-ai părăsit dragostea dintâi” (Apoc 2:4).

Acest verset din Apocalips ascunde o situație tulburătoare, tristă și umilitoare pentru ucenicii lui Hristos, ajunși apostoli și conducători ai primei biserici creștine. În câteva cuvinte, Duhul exprimă regretul și durerea lui Dumnezeu privind cum urmașii Săi cei mai apropiați nu reușesc să înainteze în slava crescândă a soliei pe care Hristos o adusese cu un asemenea preț. Ziua Cincizecimii nu trebuia să fie o binecuvântare pasageră, un simplu șoc pentru Israelul adormit. Ea trebuia să lumineze curând pământul cu slava lui Hristos, încheind astfel marea controversă cu un verdict în favoarea lui Dumnezeu. [1]

De ce a părăsit Efesul dragostea lui proaspăt descoperită? Cum se face că ei nu au reușit să vadă lumina despre care suntem noi astăzi avertizați, că „adevăruri mari, care au fost ascunse și neînțelese din Ziua Cincizecimii, trebuie să strălucească din Cuvântul lui Dumnezeu în toată puritatea lor” (FCE 473)?

Ce fel de adevăruri au rămas „ascunse și neînțelese” de grupul ucenicilor, pe care ei trebuiau să le vadă și să le predice încât să nu se mai spună despre ei că au părăsit dragostea dintâi? Ce înseamnă „dragostea dintâi”? Evident, nu este vorba de zelul lor pentru evanghelie sau dragostea pentru Hristos, căci ei au renunțat la tot și au murit martiri, iar urmașii lor, cei din Sardes, au fost dispuși să meargă pe același drum al sacrificiului pentru cauza sfântă.

Urmărind istoria fascinantă a mării controversă din acel timp, un episod relevant pentru subiectul nostru proiectează o situație incredibilă: Disensiuni fundamentale au apărut între ucenicii de la Ierusalim, în frunte cu Iacov, fratele Domnului, și Pavel, chemat de Dumnezeu să fie apostolul neamurilor. Detalii găsim în Faptele Apostolilor, cartea doctorului Luca, și în cea a doamnei White cu același titlu, ambele lucrări prezentând faptele cât de transparent se poate. Iar faptele sunt astfel:

Minunile Cincizecimii au zguduit zdravăn poporul ales. Mii de iudei au trecut la noua credință, printre care mulți preoți, și toți erau zeloși pentru lege, spre deosebire de „unii” care, li se părea apostolilor, duc noua interpretare la granița cu erezia. Apostolii primeau regulat știri din Europa și Asia despre teoriile extravagante pe care Pavel le enunța printre Neamuri. El vorbea foarte ciudat despre lege, despre templu, despre obiceiurile religiei lor și despre rolul lui Hristos în sanctuarul ceresc. Pozițiile radicale pe care le exprima el în scrisoarea către frații din Galatia erau un afront deschis, stânjenitor și greu de suportat pentru convertiții iudei care erau „zeloși pentru lege.” Iar tinerii preoți convertiți erau de-a dreptul revoltați de aroganța cu care Pavel trata subiectul legii. Nu este exclus ca Iacov și ceilalți bătrâni să fi fost sub o oarecare presiune din partea lor, mai ales că scopul era creșterea bisericii, câștigarea întregului Israel la Hristos. Cert este că știrile răuvoitoare care circulau despre Pavel la Ierusalim nu au fost respinse de ucenici, care „nu au făcut nici un efort de a le contrazice,” și „nu au manifestat nicio dorință de a se armoniza cu el” (AA 389).

De partea lui, nici Pavel nu era prea blând cu iudaizantii, expresiile lui radicale făcând senzație până în zilele noastre. El recomanda partizanilor tăierii împrejur să se castreze, dacă tot vor să fie neprihăniți prin faptele legii. Vă imaginați ce efect devastator produceau astfel de afirmații „la Iacov,” sediul bisericii din Ierusalim, adică „Efes.”

Încerc să-mi imaginez stânjeneala pe care o încerca Petru – care știa în inima lui că apostolul neamurilor are dreptate – ascultând cum frații ridiculizează, sfidează și condamnă teologia lui Pavel. Ce tristețe mortală se abătea peste inima lui văzând succesul pe care „lupii răpitori” îl aveau în sfâșierea unității și libertății în Hristos la care chema evanghelia.

Dar Iacov părea să aibă o asemenea autoritate asupra grupului încât nu era de niciun folos să-ți exprimi părerea. Sau așa i se părea lui. Cert este că minunile Zilei Cincizecimii s-au stins curând, îngropate de încăpățânarea și indispoziția de a înțelege natura progresivă a luminii cerești.

Bătălia era între neprihănirea legii, așa cum era ea văzută de iudeii convertiți – iar ucenicii nu prea făceau excepție – și neprihănirea lui Hristos așa cum era predicată de Pavel. Era conflictul milenar din jurul neprihănirii, care ne hăituiește și pe noi astăzi.

Credința populară era că neprihănirea provine dintr-o conformare exterioară la normele legii. Pavel spunea că singura sursă de neprihănire este „Hristos în voi,” adică unirea cu natura divină, așa cum se întâmplase cu Isus Hristos. El descifrase această taină în doctrina sanctuarului, unde vedea o pildă pentru scopul lui Dumnezeu „din veacuri veșnice” de a locui în fiecare ființă creată, de la serafimul luminos și sfânt, până la om. Acesta era geniul legământului veșnic, o scriere a caracterului divin în mintea ființelor inteligente.

Pavel revine obsedant asupra acestui subiect în epistola lui către Evrei (capitolele 8 și 10), epistolă care viza mai ales pe liderii de la Ierusalim. Vă

imaginați deci rezerva cu care se citeau „la Iacov” asemenea cuvinte: „Voi, care de mult trebuia să fiți învățători, aveți iarăși trebuință de cineva să vă învețe cele dintâi adevăruri ale cuvintelor lui Dumnezeu, și ați ajuns să aveți nevoie de lapte, nu de hrană tare. Și oricine nu se hrănește decât cu lapte, nu este obișnuit cu cuvântul despre neprihănire, căci este un prunc. Dar hrana tare este pentru oamenii mari, pentru aceia a căror judecată s-a deprins, prin întrebuițare, să deosebească binele și răul” (Evr 5:12-14).

Iacov a hotărât că este timpul să intervină concret în vârtoarea teologică ce amenința să scufunde corabia. El trimite o circulară iudeilor convertiți din diaspora, în care cheamă la echilibru și sobrietate în aprecierea legii. Ea a devenit mai târziu Epistola lui Iacov. Semnalul era clar: „Nu vă luați după tot ce spune Pavel, neprihănirea este și prin fapte, nu numai prin credință. Iar noi, apostolii din Ierusalim, vă recomandăm circumspecție la acest subiect. Legile lui Moise nu au fost abrogate, așa cum lasă Pavel să se înțeleagă, căci ele vin direct de la Dumnezeu, care nu Se schimbă.” Cititorul atent observă imediat intenția autorului, odată ce înțelege tensiunea teologică ce zguduia biserica la acea oră. Circulara „către cele douăsprezece seminții care sunt împrăștiate” este plină de sfaturi bune dar lipsită complet de vestea bună – un efort administrativ de a păstra biserica la vechile hotare. [2]

Aceasta fiind situația, nu este de mirare răceala cu care a fost primit Pavel la Ierusalim și maniera în care a fost tratat acolo de apostoli. Deciziile luate cu acea ocazie au împins biserica spre dezastru și au pus capăt lucrării și chiar vieții lui Pavel. Ei nici nu bănuiau că în acele zile fierbinți sigilează destinul bisericii Efes și părăsesc dragostea dintâi, când Duhul se coborâse peste ei la Cincizecime. Pentru ei, importantă era creșterea bisericii, favoarea cărturarilor lui Israel și evitarea persecuției prin orice mijloace.

Acum era ocazia de aur pentru Iacov să arate bisericii că Pavel nu face chiar tot ceea ce spune, că ideile lui fanteziste cu privire la evanghelie nu l-au făcut să abandoneze obiceiurile strămoșești. Strategia lor părea plină de virtuți. Îi vor cere să meargă la templu, să practice curățirea ceremonială cerută de lege și să-și arate zelul plătind taxele pentru alți patru frați credincioși. Astfel, sperau ei, se va face dovada de necontestat că zvonurile despre ereziile lui Pavel au fost false.

Obțineau, de asemenea, pace socială. Ei știau că nesupunerea față de cerințele legii ceremoniale va aduce persecuție asupra noii comunități din partea iudeilor, ceea ce ar pune în pericol creșterea bisericii. Dacă urmașii lui Hristos ar fi fost etichetați de Sinedriu drept călcători ai legii, urma acuzația de sectă, izolarea și apoi persecuția. O asemenea perspectivă era inacceptabilă acum, când gloatele „veneau la Hristos” iar biserica se bucura de o asemenea prosperitate, greu de anticipat cu câțiva ani înainte.

Din respect pentru poziția lor, de dragul păcii, datorită dinamicii de grup sau nedorind să tulbure sufletele fraților, întreținând tensiunea teologică în inima lucrării, Pavel a acceptat cererea lor. Dar Spiritul Profeției ne spune că „planul

acesta nu a fost inspirat de Duhul lui Dumnezeu; el era rodul lașității” (AA 404). Noi am spune astăzi că era o decizie stimulată de corectitudinea politică. Ei cereau lui Pavel să dezmință prin fapte tot ce predicase prin credință. Ei doreau să clarifice pentru totdeauna că neprihănirea este și prin fapte, chiar prin cel care afirmase că ea este doar prin credința lui Hristos.

Aceasta era, totuși, doar suprafața chestiunii. Adevărata problemă era că Dumnezeu trimitea lumină nouă despre neprihănirea lui Hristos, care era caracterul lui Dumnezeu, că venise vremea ca taina evlaviei să fie descoperită, iar această lumină urma să lumineze curând pământul.

Capul șarpelui fusese zdrobit de Hristos pe cruce, între îngeri și Lucifer se rupsese și ultima legătură de simpatie, rămânea acum doar ca omenirea să înțeleagă motivul principal al mării controversă.

Dar frații din inima lucrării nu erau dispuși să urmeze providențele lui Dumnezeu în dinamica lor glorioasă. Greoi la minte, ei au considerat că este mai sănătos pentru biserică să stea tare la vechile hotare decât să se aventureze pe căile fanteziste și riscante ale unei religii prea „spiritualizate,” așa cum propunea Pavel. Ei considerau că noile vederi ale lui Pavel despre sanctuarul ceresc nu pot fi susținute cu Scriptura. Un templu viu, alcătuit din oameni, al cărui cap este Hristos, li se părea fraților a fi mult prea științifico-fantastic. Moise nu vorbise despre așa ceva. Ei doreau să stea la Scriptură. Sola Scriptura. Și erau sinceri. Nu puteau înțelege că Dumnezeu intenționează să facă din biserică Sa întruparea continuă a lui Hristos.

Când frații cu răspundere, de dragul prosperității bisericii și pentru binele cauzei lui Hristos, aleg să stea la vechile hotare exact atunci când Dumnezeu trasează noi hotare ale adevărului divin, ei stopează lucrarea Duhului, iar adevărul pentru care au luptat până atunci devine un idol.

Așa s-a întâmplat mereu în istoria sacră, iar generația prezentă nu învață nimic din asemenea tragedii. Deși văzuseră efectele inimaginabile pe care le avusese venirea Duhului, la Cincizecime, spre a locui în ei, apostolii nu reușeau să pătrundă logica lui Pavel că aceasta este taina evlaviei, scopul lui Dumnezeu din veacuri veșnice. Ei nu erau dispuși să creadă că Dumnezeu îi cheamă la același gen de experiență prin care trecuse Fratele lor mai mare, în care natura umană și cea divină se uniseră. Nu doreau să devină un templu sfânt al Duhului lui Dumnezeu. Nu credeau că templul din Ierusalim a fost doar o pildă pentru scopul lui Dumnezeu.

Alegând să revină la practicile ceremoniale, și obligându-l pe Pavel să se supună deciziei lor de a practica și el obiceiurile, bătrânii din Ierusalim au părăsit pe Iubitul care trebuia să locuiască în ei și să-i facă părtași de neprihănirea lui Hristos. Au ales o nouă dragoste, aceea a succesului social bazat pe compromis, diplomație, conformism și asemănare cu lumea. Au decis că neprihănirea care se capătă prin faptele legii este mai sănătoasă decât cea scrisă în inimi de prezența Duhului. După ce trăiseră minunile Cincizecimii, ei doreau să se întoarcă la faptele

moarte. Experiența lor ne arată cât de imperceptibil poate trece un popor de la o dragoste la alta, de la Hristos la Baal, de la tainele profunde ale lui Hristos la lucrurile începătoare ale credinței. S-ar fi îngrozit dacă le spunea cineva că decizia lor nu este altceva decât o variantă nouă a glasului părinților lor: „Lăsați-ne în pace cu Sfântul lui Israel” (Is 30:11).

Prin gestul lor nechibzuit, lumina din cer a fost stopată, generația lor a fost văduvită de adevărul prezent, iar adevărurile mari ale Zilei Cincizecimii au rămas „ascunse și neînțelese” pentru aproape două mii de ani. Iar Duhul ne spune că „nu Dumnezeu a hotărât ca lucrarea lui Pavel să se încheie așa curând”:

„Cuvintele de reproș adresate de Mântuitorul bărbaților din Nazaret se aplică, în cazul lui Pavel, nu doar iudeilor necredincioși, ci și propriilor lui frați de credință. Dacă liderii bisericii ar fi renunțat deplin la spiritul de înverșunare împotriva apostolului și l-ar fi acceptat ca pe unul chemat special de Dumnezeu să ducă evanghelia la Neamuri, Domnul l-ar fi păstrat în viață pentru ei. Nu Dumnezeu a hotărât ca lucrarea lui Pavel să se încheie așa curând, dar El nu a făcut o minune spre a contracara suita de circumstanțe produsă de hotărârea conducătorilor bisericii din Ierusalim” (AA 417).

Oricât de înfricoșător ar părea, acest caz face încă o dată demonstrația că Dumnezeu nu intervine spre a schimba cursul evenimentelor, atunci când conducătorii bisericii Sale aleg să se opună luminii din cer. El nu folosește amenințarea sau constrângerea atunci când este părăsit pentru o nouă „dragoste” a copiilor Săi. Așa s-a întâmplat atunci la Ierusalim, așa s-a întâmplat la Minneapolis în 1888 și așa se va întâmpla ori de câte ori, confrunțați cu lumină din cer, vom alege drumul rebelunii și aroganței față de Persoana sensibilă și delicată care este Tatăl nostru ceresc.

Strategia nebunească a apostolilor nu a dus doar la stoparea misiunii și vieții lui Pavel. Deși puteau să lumineze pământul cu slava lui Dumnezeu locuind în ei, lucru care se întâmplase deja la Cincizecime, ei au scufundat biserica creștină în valea plângerii pentru două mii de ani, timp în care planeta a văzut mai mult ca niciodată valurile de sânge vărsat în numele lui Hristos.

Mai grav, ei au lăsat „ascunse și neînțelese” mari și vitale adevăruri ale Zilei Cincizecimii, fără de care teologia creștină nu are nicio șansă să vadă sfințenia în trupul păcătos. Dar cel mai grav, din perspectiva largă a mării controversate, ei au amânat ziua judecății lui Dumnezeu, continuând să-L țină în boxa acuzațiilor, deși Hristos demonstrase deplin fraților Săi caracterul neprihănit, blând și non-violent al Tatălui. [3]

Tragedia Efesului confirmă avertizarea Duhului: „Solia îngerului al treilea nu va fi înțeleasă. Lumina care va lumina tot pământul cu slava ei va fi numită lumină falsă de cei care refuză să înainteze în slava ei crescândă” (RH 27 mai 1890).

Note:

[1] Nu doresc să denigrez memoria ucenicilor lui Hristos. Ei au riscat totul, chiar viața veșnică, alegând să meargă alături de Nazarinean sub puternica acuzare a liderilor bisericii din vremea lor. Nu ne putem permite, totuși, la această oră târzie a istoriei, să ne complacem în miopia de partid, trecând cu vederea greșelile oamenilor noștri, dar trâmbițând pe toate căile păcatele altora. Cartea lui Dumnezeu nu face așa. Ea a înregistrat cu fidelitate drumul drept al prietenilor Săi, ca și abaterile lor cele mai monstruoase. Decizia apostolilor în acest caz, acuzată clar de Spiritul Profetiei, este singurul motiv pentru care Efesul a părăsit dragostea dintâi.

[2] Observați deosebirea dintre Epistola lui Iacov, unde numele Domnului Hristos nu este amintit decât de două ori, mai mult protocolar, în formula de salut, și epistolele lui Petru, unde Hristos și sângele Său ispășitor sunt prețuite și prezentate cititorilor ca singură speranță pentru neprihănire.

[3] Vezi articolul “Dumnezeu... în instanță” de Robert J. Wieland.
